

Sygn. akt III AUa 597/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński

Sędziowie: SSA Monika Kiwiorska-Pająk (spr.)

SSO del. Artur Tomanek

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.**

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji J. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 lutego 2017 r. sygn. akt V U 1154/16

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w Legnicy oddalił odwołanie J. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 12 października 2016 r. odmawiającej prawa do emerytury pomostowej.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych: J. L. urodził się dnia (...) i w dniu (...) osiągnął wiek 60 lat. W dniu 31 grudnia 2010 r. z wnioskodawcą rozwiązano umowę o pracę.

Od dnia 15 stycznia 2011 r. ubezpieczony zarejestrowany jest w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna.

W dniu 20 września 2016 r. J. L. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o emeryturę pomostową. Do wniosku dołączono świadectwa pracy i inne dokumenty, z których wynikało, że J. L. udokumentował łączny okres zatrudnienia w wymiarze 36 lat 03 miesiące i 17 dni.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. uznał wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych – zgodnie z art. 4 ustawy pomostowej – od 08 sierpnia 1975 r. do 25 kwietnia 1977 r. oraz od 04 maja 1979 r. do 30 kwietnia 1980 r. Łączny uznany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okres pracy w warunkach szczególnych – ustalony zgodnie z art. 4 ustawy pomostowej – wynosił 02 lat 08 miesięcy i 17 dni.

W dacie złożenia wniosku o emeryturę pomostową J. L., zatrudniony był na podstawie umowy zlecenie w (...) w P.. Umowa zlecenia została zawarta do dnia 15 października 2016 r.

W okresie od 26 maja 1980 r. do 31 grudnia 2010 r. J. L. zatrudniony był w (...) Sp. z o.o. w G.. Przedmiotem działania spółki była obróbka metalu i wytwarzanie metalowych elementów oraz przedmiotów np. szaf, kaset, skrzynek narzędziowych, palet do montowni samochodów, balustrad, szkieletów do łóżek itp.

W okresie od 26 maja 1980 r. do 24 marca 1988 r. wnioskodawca zatrudniony był na stanowisku monter.

Pierwsze uprawnienia spawalnicze J. L. uzyskał 25 marca 1988 r. po ukończeniu podstawowego kursu spawania elektrodami otulonymi. Wówczas wnioskodawca pracował na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując prace przy spawaniu elektrycznym oraz wycinaniu palnikiem acetylenowym metalowych przedmiotów np. szaf, kaset, skrzynek narzędziowych, palet do montowni samochodów, balustrad, szkieletów do łóżek itp.

Wnioskodawca nie wykonywał prac spawalniczych wewnątrz rur i zbiorników przemysłowych, gdyż zakład pracy nie zajmował się taką produkcją.

J. L. pracował na hali produkcyjnej w wydzielonym pomieszczeniu spawalni o powierzchni około 70 mkw i wysokości około 4 m. W spawalni były urządzenia wentylacyjne, ale ulegały częstym awariom.

W okresie od 25 marca 1988 r. do 20 marca 1991 r. i od 26 września 1991 r. do 31 grudnia 2010 r. J. L. na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze przy spawaniu elektrycznym i wycinaniu palnikiem acetylenowym elementów metalowych.

Od 21 marca 1991 r. do 25 września 1991 r. wnioskodawca pracował na kontrakcie w (...).

Za okres zatrudnienia od 01 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. płatnik składek nie złożył w ZUS Oddział w L. druku ZUS ZSWA (za pracownika pracującego w warunkach szkodliwych).

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione. Wskazał, że zgodnie z treścią art. 4 ustawy dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 965 ze zmianami) prawo do emerytury przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,
- 2) ma okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
- 3) osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn 60 lat,
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat,
- 5) przed dniem 01 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych,
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Po przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie sąd okręgowy uznał, iż wnioskodawca nie spełnił dwóch warunków: posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych oraz po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywane były przez ubezpieczonego prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – określone w załącznikach nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Na podstawie zeznań świadków sąd uznał, że J. L. na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych w okresach od 25 marca 1988 r. do 20 marca 1991 r. (02 lata, 08 miesięcy i 17 dni) oraz od 26 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. (07 lat 03 miesiące i 06 dni). Łącznie w spornym okresie wnioskodawca przez 09 lat 11 miesięcy i 25 dni wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, wymienione w wykazie A dział XIV pkt 12 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z dnia 18 lutego 1983 r., Nr 8, poz. 43 z późniejszymi zmianami).

Wprawdzie z zeznań świadków wynika, iż wnioskodawca od początku zatrudnienia w (...) spółka z o.o. w G. wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, to jednak sam wnioskodawca twierdził, iż prace te wykonywał dopiero od 01 sierpnia 1985 r., będąc skierowanym na to stanowisko przez kierownika zakładu. Analizując materiał dowodowy sprawy sąd zwrócił uwagę na fakt, iż w dalszej części przesłuchania J. L. wskazał, że zakład pracy nie prowadził szkolenia stanowiskowego w zakresie prac spawalniczych, ale na kursy kierował tylko tych pracowników, którzy wcześniej byli sprawdzeni. Zatem nawet jeżeli wnioskodawca przeszedł ocenę stanowiskową przed skierowaniem go na kurs spawalniczy – to jednak nie posiadając uprawnień nie mógł wykonywać na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym. Takie postępowanie naruszałoby zasady BHP.

Przy analizie materiału dowodowego sprawy sąd uznał, że w świadectwie pracy z dnia 31 grudnia 2010 r. wskazano, że od 01 sierpnia 1985 r. do 20 marca 1991 r. J. L. pracował jako spawacz. Jednakże pomimo kilkakrotnych ponagleń zakład pracy nie nadesłał akt osobowych wnioskodawcy za sporny okres zatrudnienia, na podstawie których sąd mógłby zweryfikować prawidłowość sporządzenia wyżej wymienionego świadectwa pracy.

Zapis w tym dokumencie pozostaje bowiem w sprzeczności z treścią wpisu w książeczce spawacza, z którego wynika, iż pierwsze uprawnienia spawalnicze uzyskał wnioskodawca dopiero w dniu 25 marca 1988 r. Ponadto w książeczce spawacza brak jest wpisów dotyczących przebiegu pracy spawalniczej wnioskodawcy.

W konsekwencji sąd okręgowy uznał, że wnioskodawca stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym od daty uzyskania uprawnień tj. od 25 marca 1988 r.

Wliczając okres uznany przez ZUS przy wydaniu zaskarżonej decyzji jako zatrudnienie w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (02 lata 08 miesięcy i 17 dni) J. L. – do dnia 31 grudnia 2008 r. -udokumentował łącznie 12 lat 08 miesięcy i 12 dni wykonywania prac wymienionych w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ponadto jak wynika z materiału dowodowego sprawy wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace spawalnicze przy spawaniu łukowym i cięciu termicznym w pomieszczeniu o średniej kubaturze (wydzielone pomieszczenie w hali produkcyjnej o powierzchni 70 mkw i wysokości 4 m) z zamontowaną wentylacją. Słuchani w sprawie świadkowie wskazali, że awaryjność wentylacji w tym pomieszczeniu była dość częsta, ale nie było to pomieszczenie o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją. Zatem J. L. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac wymienionych w załączniku nr 1 pkt 28 ustawy o emeryturach pomostowych.

Z literalnego brzmienia powołanego wyżej punktu załącznika nr 1 wynika, iż po dniu 31 grudnia 2008 r. do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zaliczane są tylko prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym i cięciu termicznym, które wykonywane są w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją. Jako przykłady ustawodawca wymienił: podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.

Jak wynika z materiału dowodowego sprawy J. L. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał takich prac.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając błędne ustalenia faktyczne, które miały wpływ na treść wyroku polegające na stwierdzeniu, że na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym od daty uzyskania uprawnień, tj. od 25 marca 1988 r., a od 1

sierpnia 1985 r., będąc skierowanym na stanowisko spawacza przez kierownika zakładu, nie posiadając uprawnień, nie mógł wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym. Wskazując na powyższe podstawy wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie odwołania i przyznanie prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu apelacji wnioskodawca podniósł m.in., że nie miał wpływu na wyznaczenie go na stanowisko spawacza w zakładzie i skierowanie na kurs specjalistyczny oraz treść wpisów w książeczce spawacza. Natomiast jego zakład pracy (...) w G. nie istnieje od 2011 r., a zatem nie mógł nadesłać jego dokumentacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i z tego powodu podlega oddaleniu. W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji, wbrew twierdzeniom skarżącego, jest słuszne i zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do tego, czy J. L. spełnił przesłanki pozwalające na przyznanie mu emerytury pomostowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 4 ustawy, emerytura pomostowa przysługuje pracownikowi, który spełnił następujące warunki, tj.:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
4. wykazuje okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 49 cytowanej ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej przysługuje także osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 oraz art. 5-12 ustawy,
3. po dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia żadnych wątpliwości, że wnioskodawca nie spełnia warunków pozwalających na przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Przy czym trzeba mieć na uwadze, o czym zapomina apelujący, że w sprawie sporne było spełnienie dwóch warunków: 5. i 6. Natomiast zarzuty apelacji skupiają się jedynie na spełnieniu przesłanki wykonywania pracy w warunkach szczególnych przed dniem 1 stycznia 1999 r. w rozumieniu poprzednio obowiązujących przepisów.

Zgodnie bowiem z art. 4 pkt 2, 5 i 6 ustawy o emeryturach pomostowych, emerytura pomostowa przysługuje pracownikowi, który (pkt 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący

co najmniej 15 lat. Nadto ustawa wymaga, by wnioskodawca (pkt 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz (pkt 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy.

Treść art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prowadzi zatem do wniosku, że osoba ubiegająca się o prawo do emerytury pomostowej powinna wykazać fakt wykonywania przez siebie pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze zarówno w okresie poprzedzającym wejście w życie reformy systemu ubezpieczeń społecznych (1.1.1999 r.), jak i w dacie wejścia w życie przepisów ustawy o emeryturach pomostowych (1.1.2009 r.).

Tego warunku wnioskodawca nie spełnił. Faktem jest, że do dnia 31.12.1998 r., jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy, wnioskodawca wykazał 12 lat, 8 miesięcy i 17 dni pracy wymienionej w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Taką samą pracę wnioskodawca wykonywał również po dniu 31 grudnia 2008 r., jednakże nie jest to praca wymieniona w załączniku nr 1 pkt 28 ustawy o emeryturach pomostowych, czyli prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.).

O ile zatem do dnia 31 grudnia 1998 r. skarżący wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów dotychczasowych, tj. art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz pkt 12 dział XIV rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to nie sposób jednak przyjąć, by pracę w szczególnych warunkach wykonywał także później, zwłaszcza po dniu 31 grudnia 2008 r. Bowiem zakres prac spawalniczych, które mogą być uznane za pracę w szczególnych warunkach w załączniku 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, w stosunku do poprzednio obowiązujących przepisów, został znacznie zawężony.

Co istotne, w przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia tylko wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych (art. 3 ust. 1 ww. ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ww. ustawy) w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów. Zgodnie bowiem z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej przysługuje także osobie, która (pkt 1) choć po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy, to (pkt 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 oraz art. 5-12 ustawy oraz (pkt 3) po dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy. Jednakże, w niniejszej sprawie, gdyby nawet uznać, zgodnie z wnioskami apelacji, że przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych wnioskodawca wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, bowiem taką pracę wykonywał również przed datą uzyskania formalnie uprawnień spawacza, to i tak tej pracy nie można zakwalifikować jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych- pkt 28 załącznika 1.

Trzeba podkreślić, że nie realizuje przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wykazanie okresów pracy, które nie są okresami pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Nie wystarczy zatem wykazanie wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem konieczne jest także, aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Innymi słowy, brak jest podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być dziś tak kwalifikowany.

Z tego powodu Sąd Apelacyjny, uznając zaskarżone rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego za słuszne i zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację, jako bezzasadną.

SSA Monika Kiwiorska-Pająk SSA Robert Kuczyński SSO del. Artur Tomanek

R.S.